

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

## Soru Cevap Türk-Rus Zirvesi

### Soru:

09 Ağustos 2016'da Cumhurbaşkanı Erdoğan, başarısızlıkla sonuçlanan darbenin yankıları hâlâ sürerken Rusya'ya bir ziyaret gerçekleştirdi. Peki, bu acelecilik niye? Erdoğan'a özellikle Dışişleri, asker ve istihbarat yetkililerin de eşlik ettiği bu ziyaretin amacı nedir? Bu ziyaretin Suriye kriziyle bir ilgisi var mıdır? Yoksa bu ziyaret, düşürülen Rus uçağı krizinin ardından Türkiye-Suriye ilişkilerini onarmanın bir adımı mıdır? Allah mükâfatınızı artırsın.

### Cevap:

Bu aceleciliğin neden ve amacını anlamak için aşağıdaki hususlara bir göz atmak gerekiyor:

1- 15 Temmuz'daki darbe girişiminden önce böyle bir ziyaretten bahsediliyordu. Aslında bu zirve, 2016 Eylül'de Çin'de düzenlenecek G20 zirvesi sırasında planlanıyordu. Ancak alelacele iki lider arasındaki görüşme öne çekilerek Ağustos ayına alındı. Çünkü Amerika, [İran ve Rusya gibi] maşaların başarısızlığının ardından etkili bir araç olarak bir an önce Türkiye'nin de çözüme dâhil olmasını istiyordu... Türk Dışişleri Bakanı, iki lider arasındaki zirvenin öne alındığını duyurdu ve Ağustos ayı içinde Rusya'da gerçekleşeceğini söyledi. "Interfax haber ajansı Türk Dışişleri Bakanı'na atfen Rusya Devlet Başkanı Putin ile Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Ağustos ayında Soçi'de görüşebileceklerini bildirdi..." [02.07.2016 el-Arabiya] Ziyaretin gündemi "uzlaşmadır". Amerika, kendi politikası ışığında Türkiye'nin Suriye krizinin çözümünde bir rol oynamasını istiyor. 14 Temmuz 2016 tarihinde yayınladığımız soru-cevapta biz bunu şöyle diyerek açıklamıştık: "Amerika, şuan Türkiye'den yeniden Cenevre masasına ve barışçıl çözüme dönülmesi için Suriyeli muhaliflere güçlü bir şekilde baskı yapmasını istiyor... Türk-Rus işbirliği yapıldığını lanse ederek müzakere sürecine katılmayan Suriye muhalefetinden vazgeçebileceğinin mesajını veriyor. Rus Dışişleri Bakanı, "Suriye konusunda Rus ve Türk orduları arasında temas kurulmasını umut ediyoruz." dedi. [02.07.2016 el-Arabiya] Artık Türkiye, kendisi de terörist saldırılara maruz kaldığı için Rusya'nın Suriye müdahalesine karşı değil... IŞİD'le mücadele bahanesiyle Türkiye'nin politik baskı araçlarından askeri operasyonlara intikali olasıdır. IŞİD'i diğer silahlı gruplardan ayırmak ve seçmek olanaksızdır. Muhalifleri bombalayan Rusya da aynı bahaneyi kullanmaktadır! Rusya Dışişleri Bakanı'nun Türk ve Rus orduları arasında temas olduğuna dair açıklaması bu olasılığı gösterir... Obama, selevi demokrat partili Clinton'un izinden gidiyor. Clinton, iktidarının son yıllarında Filistin sorununun çözümü için Yahudilerle FKÖ arasında bir görüşme planlamıştı. Ebu Ammar ile Ehud Barack'ı bir araya getirerek başarılı oldu da... Şimdi de kendi yönetiminin son günlerinde tarihe geçmek isteyen Obama, çözüm için muhaliflerle rejimi aynı masada buluşturmaya çalışıyor. Ancak Clinton ile Obama girişimi arasında fark vardır: Ajanlar, Clinton'un gayret ve çabasını biliyorlardı. Obama ise ajan ve kuklalar üzerinden hareket ediyor... Onların arkasına saklanıyor! Amerika Obama döneminde kuklaları kullanıyor. İran ve onun Şii yandaşları, Rusya ve ABD, Suriye çıkmazındadır. İşte bu nedenden ötürü Amerika, Erdoğan'a Rusya ile uzlaşma talimatı verdi... İran ve Rusya'nın Suriye müdahalesi çıkmaza girdi. Amerika, Suriye'deki nüfuzunu korumak ve Suriye devriminin İslam şiarını ortadan kaldırmak için Rusya ve İran yanı sıra Türkiye'yi de sahaya sürüyor... Binaenaleyh Türkiye, gece gündüz

*Suriye'yi bombalayan Rusya ile Suriye'de "terörle" mücadele işbirliği ve "çok samimi bir atmosferde" görüşme yapar hale gelmiştir. Daha da önemlisi Rusya Dışişleri Bakanı "Suriye konusunda Rus ve Türk orduları arasında temas kurulmasını" talep ediyor..."*

2- Türkiye'nin hemen bu rolü ifa etmesi bekleniyordu. Ancak İngiliz yanlısı Kemalist subayların yaptığı darbe girişimi nedeniyle bu rol askıya alındı. Türk yönetimi iç sorunlarla uğraşmak zorunda kaldı. Erdoğan tarafından da dile getirildiği gibi başarısız darbenin artçı şoklarından kurtulana kadar bu rol askıya alınmıştı. Ama Ağustos ayının başlarında devrimciler, Halep kuşatmasını yarmak için bir saldırı başlatınca ve belli bir noktada da başarılı olunca, Amerika, Türkiye'nin biran önce devreye girmesi için bu saldırıyı kullandı. Ardından Rusya ziyareti geldi ve Rusya ile ilişkiler yeniden normale döndü. Türkiye'nin etkin rolüyle Amerikan siyasal çözümü için start verilmiş oldu...

Kuşkusuz Amerika, bu güçlü saldırının meyvelerini devşirmek istedi. Halep saldırısını zaferin kaynağı olmak yerine müzakerenin anahtarı yaptı. Erdoğan'ın dile getirdiği orantılı müzakereye teşvik için de bu müzakere anahtarını Türkiye'ye teslim etti. Erdoğan da Obama'nın sayılı günlerinde orantılı müzakereyi de kullanarak Türkiye'nin Amerika'nın müzakereci çözümü için tarafları bir araya getirebileceğini sandı! *"Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, El-Cezire kanalına verdiği ve Cumartesi akşamı yayınlanan uzun röportajda Suriye konusunda bölgesel bir konferans düzenleme çağrısında bulundu. Devamla Erdoğan, "Son dönemde Halep'te yaşananlar çok üzüntü verici. Son dönemde Suriyeli muhaliflerin Halep'te dengeyi sağladıklarını gördük" diye de ekledi."* [06.08.2016 Suriye net, el-Haliç el-Cedid]

Erdoğan'ın Rusya ziyaretinin nedeni, Erdoğan'dan tarafları dördüncü tur müzakereleri için bir araya getirme konusunda hemen çalışmaya koyulmasını isteyen Obama'nın başkanlık süresini bu dördüncü tur müzakerelerle tamamlama arzusudur. Reuters ajansının bildirdiğine göre *"Cuma günü Türk Dışişleri Bakanı Mevlut Çavuşoğlu, Suriye'nin geleceğine ilişkin görüşmelere yeniden başlanılmalıdır dedi ve dördüncü tur Cenevre barış görüşmeleri çağrısında bulundu."* [05.08.2016 Reuters Arapça] İşte ziyaret ve zirvenin amacı budur...

3- Bu zirve, Türkiye-Rusya arasındaki ilişkilerin normalleşmesinin son adımıdır. Rus jetinin Türk savaş uçağı tarafından düşürülmesinin ardından iki ülke arasındaki ilişkilerde büyük kriz yaşanmıştı. Bu şekilde bir normalleşme süreci Türkiye için utanç kaynağıdır. Zira Putin'in ileri sürdüğü şartları kabul eden Erdoğan, 27 Haziran'da Rus jetinin düşürülmesinden ötürü özür diledi. Özür mektubunun hemen akabinde 29 Haziran'da Erdoğan, Rusya Devlet Başkanı ile çok samimi bir atmosferde bir telefon görüşmesi gerçekleştirdi. Dışişleri Bakanı Mevlut Çavuşoğlu da 1 Temmuz'da Rusya'nın Soçi kentinde Rus Dışişleri Bakanı Lavrov ile bir görüşme yaptı. Görüşmede Dışişleri Bakanları Erdoğan ile Putin'in St. Petersburg'da yapacakları toplantıyı ele aldılar. Görüşmede Türk Dışişleri Bakanı, Suriye'ye düzenlenen hava saldırıları için İncirlik Üssü'nü Ruslara açabileceklerinin mesajını verdi. Türkiye'nin Ruslar karşısında sergilediği bu alçakça tavrın nedeni, Rusya'nın Ankara'ya dayattığı ekonomik yaptırımlar değil, ABD'nin Suriye çıkmazıdır. Amerika, Suriye krizinin çözümünde Türkiye'nin de İran ve Rusya saflarında yer almasını istiyor. Bunlar, Ruslar karşısında Türkiye'yi küçük düşürücü tavizlerdir. Diğer bir deyişle Türkiye'nin bu hareketliliğinin sebebi, Amerikan yanlılığı ve Amerikan siyasetini uygulamasıdır...

4- Yoğun bir şekilde iç sorunlarla boğuşan, "sarsıntı" ve "artçı şokların" korkusunu gidermeye çalışan Erdoğan, 15 Temmuz'daki başarısız darbe girişiminden önce planlanan bu ziyaretin ısrarla gerçekleşmesini istedi. 07 Ağustos Pazar günü İstanbul Yenikapı mitinginde milyonlara hitaben yaptığı konuşmada Çarşamba gününe kadar yani İngiliz yanlılarının yeni askeri darbe girişimi

korkusuyla Rusya dönüşüne kadar meydanları terk etmemelerini istedi. Diğer taraftan Rusların Halep'teki barbarca katliamları da giderek artmaktadır. Bütün bunlara rağmen Rusya ile yaşanan tüm kötü anılar üzerine bir çizgi çekmek isteyen Erdoğan, ısrarla Putin'le görüşmek ve görüşmenin ertelenmemesi için çabaladı. Aynı zamanda Amerika da şiddetle Türkiye'yi Rusya'ya doğru itmektedir. Putin, Erdoğan'ın bu görüşme ısrar ve arzusunu şu sözleriyle dile getirdi: *"Cumhurbaşkanı Erdoğan, 15-16 Temmuz gecesi yaşanan başarısız darbe girişiminin ardından Türkiye'nin yaşadığı sancılı günlere rağmen Rusya'yı ziyaret etme olanağı bulabilmiştir."* [09.08.2016 Russia Today]

**5-** Suriye krizinin, Erdoğan-Putin görüşmesinin ana gündem maddesi olduğu gün ışığı kadar açıktır. İki lider, Suriye krizini heyetlerin de eşlik ettiği görüşmelerde ele almadılar. Aksine Suriye çözüm yollarını görüşmek üzere Dışişleri Bakanları ve istihbarat yetkililerin katılımıyla yapılacak akşamki toplantıya ertelediler. Putin, akşamki görüşmeye ilişkin yaptığı açıklamada şunları söyledi: *"Bilgi alışverişinde bulunacağız ve çözüm yollarını ele alacağız."* Suriye konusunun akşama ertelenmesi, dışişleri ve istihbarat yetkilileri dışında görüşmeye heyetlerin katılmaması, gizlilik ve tarafların Suriye konusuna verdiği önemi gösterir. Önceki engellerin giderilmesinin ardından Suriye konusu taraflar için ölüm kalım meselesi olmuştur. Amerika, Suriye yönetimi ve muhalifleriyle olsun tüm tarafları, Obama döneminde müzakere masasında bir araya getirmek istiyor!

**6-** Zirve esnasında ve sonrasında Türkiye etkili bir şekilde rol oynamaya başladı bile:

**A-** *"İstanbul, Reuters- Suriye'nin geleceği konulu görüşmelere yeniden başlanulmalıdır diyen Türk Dışişleri Bakanı Mevlut Çavuşoğlu, dördüncü tur Cenevre barış görüşmeleri çağrısında bulundu."* [05.08.2016 Reuters Arapça]

**B-** *"Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, El-Cezire kanalına verdiği ve Cumartesi akşamı yayınlanan uzun röportajda Suriye konusunda bölgesel bir konferans düzenleme çağrısında bulundu. Devamla Erdoğan, "Son dönemde Halep'te yaşananlar çok üzüntü verici. Son dönemde Suriyeli muhaliflerin Halep'te dengeyi sağladıklarını gördük" diye de ekledi."* [06.08.2016 Suriye net, el-Haliç el-Cedid]

**C-** Rus ajansı da, Türkiye'nin Moskova Büyükelçisi Ümit Yardım'ın şöyle dediğini aktardı: *"Biz, Suriye'deki mevcut yönetiminin krizin çözümünde yer almasını arzu ediyoruz. TASS ayrıca Moskova Büyükelçisi'nin Ankara'nın Suriye'deki siyasi geçiş sürecinde, Şam yönetiminin katılımına karşı çıkmadığını aktarmıştı."* [12.08.2016 Sabah]

**D-** Başbakan Bin Ali Yıldırım da, darbeden hemen önce Rusya ile başlayan barış görüşmelerinin başından beri, Şam yönetimiyle siyasi çözümden yanadır. 13 Temmuz'da el-Arabiya sitesi, *"Sürpriz... Türkiye Suriye yönetimiyle "normalleşmeyi" konuşuyor"* başlığı altında aktardığına göre *"Başbakan Bin Ali Yıldırım, eminim ki Suriye ile de biz normal ilişkilere döneceğiz dedi."* [13.07.2016 el-Arabiya] BBC de Başbakan Bin Ali Yıldırım'ın şöyle dediğini aktardı: *"Türkiye'nin Rusya ve İsrail'le başlayan diplomatik açılım sürecinin devam edeceğini belirterek "Eminim ki Suriye ile de normal ilişkilere döneceğiz. Buna ihtiyacımız var."* [13.07.2016 BBC]

**7-** Görüldüğü gibi Türkiye, etkin bir şekilde Suriye krizine dâhil olmuştur. Türkiye, Suriye krizine Suriye halkına yardım etmek, onları Rus ve İran vahşetinden kurtarmak için değil, Rusya ve İran'la üçlü şeytani ittifak kurmak için müdahil olmuştur. Bu şeytani ittifak, Rusya ve İran'ın katliamlarını kolaylaştıracak, Şam yönetimiyle müzakerede Amerika'nın teslimiyetçi çözümünü uygulamak için katliamlarda onlara yardımcı olacaktır. Putin ve Erdoğan arasında gerçekleşen bu görüşme, tamamen şeytanca bir görüşmedir. Bu görüşme sonucunda Türkiye, Suriye devriminin dostu olduğu iddiasından açıkça geri adım atmıştır. Hatta Türk Dışişleri

Bakanı Çavuşoğlu, Rusya'nın, Suriye'de nereleri vurmaması gerektiği konusunda Türkiye'den bilgi istediğini belirtti. Yani Rusya'nın hava saldırıları düzenlemek için Türk istihbaratının bilgi sahibi olduğu devrimcilerin mevzilerinin koordinatlarını istemiştir. Amerika, Rusya'ya isteğini vermekte ısrar ettiği için zirvenin hemen ertesi günü Türkiye'den üst düzey bir istihbarat heyeti Moskova'ya uçmuştur.

10 Ağustos 2016'da Türk Dışişleri Bakanı Anadolu Ajansı'na yaptığı açıklamada, *"Suriye'de ateşkes, insani yardım ve siyasi çözüm konusunda Rusya ile aşağı yukarı aynı düşünüyoruz. Suriye konusunda Türkiye ile Rusya arasında üçlü bir mekanizma kuracağız. Bu mekanizmada iki ülkenin Dışişleri Bakanlıkları, İstihbarat Teşkilatları ve Genelkurmay Başkanlıklarından temsilciler olacak. Söz konusu mekanizma kapsamında ilk görüşmeler de yarın Rusya'nın St. Petersburg kentinde yapılacak"* diye konuştu. [11.08.2016 el-Cezire]

Türk Dışişleri Bakanı'nın açıklamasında geçen *"Suriye'de ateşkes, insani yardım ve siyasi çözüm"* söylemleri, Amerikan söylemleridir. Ayrıca Rusya da bu söylemleri savunmakta ve bunun için savaştadır. Erdoğan'ın ayrılmasının hemen ardından alelacele Dışişleri Bakanlıkları, İstihbarat Teşkilatları ve Genelkurmay Başkanlıklarından temsilciler Moskova'ya uçtular. Bu, İran-Türk-Rus şeytan üçgeninin tamamladığını gösterir! İran Dışişleri Bakan Yardımcısı, *"Bölgemizin Rusya, İran ve Türkiye'nin iyi ilişkiler içerisinde olmasına ihtiyacı var."* diye konuştu. İran'ın üçlü formatta Rusya ve Türkiye'yle işbirliği yapmaya hazır olduğunu da ekleyen Rahimpur, ülkesinin bu yönde adım atmaya hazır olduğunu vurguladı." [08.08.2016 el-Cezire] 12 Ağustos 2016 Cuma günü Ankara'da İran Dışişleri Bakanı Cevad Zarif, Türk yetkililerle bir araya geldi. Görüşmenin ardından düzenlenen basın toplantısında yetkililer, Suriye konusunu daha yakın işbirliği içinde değerlendireceklerini söylediler. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İran Dışişleri Bakanı Cevad Zarif'i Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde kabul etti. Görüşme üç saat sürdü. Ardından basına herhangi bir açıklama yapılmadı. Bu görüşme trafiği, Amerikan düzenlemelerinin aciliyet ve ısrarını göstermektedir. ABD, Türkiye'yi Suriye sahnesine sokmak ve Amerikancı çözüm konusunda Rusya ve İran'la işbirliği yapmasını istiyor.

8- Tüm bunlardan anlaşılıyor ki başarısız darbe girişiminin ardından iç sorunlar yaşayan Türkiye, güçlü ve dikkat çekici bir şekilde Suriye'de Amerikan tarzında siyasal çözümün oluşturulmasına dâhil olmuştur. Washington, Türkiye'nin plana dâhil olmasında ısrar ediyor. Görünüşe göre Türkiye, İran ve Rusya ile Amerikan planına uygun olarak şu şekilde hareket edecektir:

**-Politik olarak:** Şüphesiz devrimciler, Türkiye'nin politikasını değiştirdiğini, Suriye yönetimi, İran ve Rusya'ya yöneleceğini, Cenevre'de Amerikan formatında bir çözümün kabulü için devrimcilere çağrıda bulunarak baskı yapacağını göreceklidir. Türkiye, Suriye'nin geleceği ve rejimle devrimciler arasında ortak hükümetin kurulması konusunda rejimle pazarlık yaparak anlaşmaya varacaktır. Ayrıca devrimcilerin Halep kuşatmasını önlemek için insanlık trajedisi adı altında devrimcilere baskı yapacak, devrimcilerin Halep'te zafer elde ettiği iddiasıyla orantılı müzakereye davet edecektir. Devrimciler de baskı yöntemlerinin de etkisiyle güç merkezlerini müzakere edeceklerdir. Ardından siyasi süreç öncesinde yapılacak ateşkes sayesinde Obama, önümüzdeki yılın Ocak ayından önce "zafer" elde edecektir. Belki de *"Önümüzdeki altı ay içinde önemli gelişmeler olacak"* diyen Başbakan Bin Ali Yıldırım buna işaret etmek istemiştir. *"Başbakan Bin Ali Yıldırım, önümüzdeki 6 aylık süre içerisinde Suriye konusunda kayda değer gelişmeler yaşarsak şaşmayın dedi. Dışişleri Bakanı Mevlut Çavuşoğlu ile İranlı meokidaşı Cevad Zarif Cuma günü ortak basın toplantısı düzenlediler. Başbakan bu basın toplantısının ardından böyle bir açıklama yaptı. Buna karşın İran Dışişleri Bakanı Muhammed Cevad Zarif de ülkesi adına Türkiye'nin Rusya ile yeniden yakınlaşmasından duyduğu memnuniyeti dile getirdi ve Suriye konusunda Türkiye ile yaşanan anlaşmazlığın diyalog yoluyla aşılabileceğini vurguladı. Ve Suriye*

*konusunda İnan ile Türkiye'nin işbirliğinin barışçıl çözüm ihtimalini güçlendireceğine dikkat çekti."* [13.8.2016 el-Arabiya]

**-Askeri olarak:** DAES'le mücadele adı altında Türkiye, Rusya ile ittifaka girerek Suriye çatışmasına müdahil olacaktır. Hızla bu ittifak, ateşkesi dayatıcı ortak güce dönüşecektir. Bu işbirliği sayesinde devrimcileri bombalamak isteyen Rusya'ya her türlü kolaylık sağlanacaktır. Rus istihbaratının bilmediği Türk istihbaratının sahip olduğu devrimcilerin mevzilerine ait koordinatlar Ruslara verilecektir. Suriye Müslümanlarının katliamını kolaylaştırmak için Türkiye Ruslara askeri üslerini bile açabilir.

İnan da bu hedefe erişimi kolaylaştırmak için Ruslara askeri üslerini açabilir. Zaten bu ülkeler arasında koordinasyon yapılacağına mesajı verildi bile: Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu, "Türkiye DAES'e karşı operasyonlara aktif bir şekilde katılmak istiyor. Tüm ayrıntıları inceliyoruz. Her zaman Rusya'yı DAES'e karşı operasyon için işbirliğine davet ettik." şeklinde konuştu. [01.08.2016 el-Cezire] Nitekim Rusya'nın bahanesi de budur. Rusya, direnişçilerin mevzilerini ayırmak zor olduğu için bütün direnişçileri bombalamak istiyor!

Rus Savunma Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, "İlk kez İnan'ın Hamedan kentindeki üstün havalanan uzun menzilli Tu-22M3 ve Su-34 bombardıman uçaklarının Suriye'nin Halep, Deyr ez Zor ve İdlib kentlerinde IŞİD ve El Nusra Cephesi (yeni adıyla Fetih el Şam) hedeflerini vurduğu belirtildi..." Daha önce ise medya, Rus Hava Kuvvetleri'ne ait TU-22M3 ağır bombardıman uçaklarının, Suriye'deki IŞİD hedeflerini vurmak için İnan'ın Hamedan Hava Üssü'ne ulaştıklarını bildirmişti." [16.08.2016 Russia Today]

**9-** Amerika, Suriye'deki kuklalarıyla tezgâhladığı kumpas budur... Bu, onların tuzağıdır.

وَمَكْرُ أَوْلَئِكَ هُوَ يَبُورُ **"Ve onların tuzağı bozulur."** Çünkü Suriye'de öyle yiğitler vardır ki ticaret ve alışveriş onları Allah'ı zikretmekten alıkoyamaz. Onlar ne yapacaklarını iyi bilirler. Allah'ın izniyle bu şerli yöneticiler, devrimcilerin zaferini müzakerelerin bir yolu kılamayacaklar. Allah'ın izniyle suç üçlüsü ve Washington'un trio yönetimi, Şam toprakları üzerinde arzuladıklarını elde edemeyecekler. Başarısız olan önceki Amerikan kuklaları gibi şimdiki kuklalar da Allah'ın izniyle başarısız olmaya mahkûmdur... Son beş yıldır diktatörler, Şam topraklarında dürüst ve sadık Müslümanların olduğunu biliyorlar. Amerika, İnan, Rusya, Şiiler, kuklalar hatta Şam topraklarındaki bu samimi yiğitleri kaderlerine terk etmek bile zerre kadar onların azmini kıramadı. Ve Allah'ın izniyle de Allah ve Rasûlü'ne sadık Raşidi Hilafet Devleti Allah'ın Şeriatını ikame edene dek sapa sağlam yıkılmadan dimdik ayakta duracaklardır. Kurulacak Hilafet, Müslüman ülkeleri İslam düşmanlarından temizleyecektir. Allah onları hesap etmedikleri yerden yakalayacaktır.

وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَن يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ **"Allah kendisine yardım edenlere mutlaka yardım eder. Kuşkusuz Allah, Kaviyy ve Azizdir."** [Hacc 40]

H.13 Zilka'de 1437  
M.16 Ağustos 2016